

Лещук Галина Василівна,

*доцент кафедри економіки та підприємництва
Прикарпатського інституту ім. М. Грушевського
Міжрегіональної академії управління персоналом,
кандидат економічних наук*

РЕГІОНАЛЬНІ АСИМЕТРІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНІВ

Інвестиційне забезпечення розвитку інфраструктурного комплексу регіонів України є важливим соціально-економічним індикатором, що визначає та покращує функціонування пріоритетних регіональних галузей. При цьому, основним інструментом змін є підвищення інвестиційної привабливості регіонів України, що ґрунтується на ефективному реалізуванні регіональних програм та інвестиційних проєктів. Раціональне освоєння інвестиційних надходжень – є найважливішим завданням інвестиційної регіональної політики, проте збереження тенденцій до ущільнення економічного простору регіонів підтверджує факт концентрації інвестицій у найбільш економічно-ефективних регіонах на противагу депресивних регіонів із галузевим дисбалансом у розподілі інвестицій. Нерівномірний просторовий розподіл інвестицій і виробництва валового регіонального продукту є результатом низької ефективності використання капіталу та подальшого поширення тенденцій посилення локалізації економічної активності й управління фінансовими потоками. На сьогоднішній день актуальним залишається вирішення проблематики асиметричності капітального інвестування регіонів України та відповідно розвитку інфраструктурного комплексу не лише у промислово розвинених регіонах чи регіонах, що швидко розвиваються.

Асиметрії, як зазначає Вахович І., слід розглядати з двох позицій: як асиметрії регіонального розвитку, тобто процес порушення гармонії та збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів, посилення їх контрастності, поляризації та нарощення міжрегіональних відмінностей; і з позиції сталого розвитку – як рівень міжрегіональних протиріч за вихідними та результуючими соціальними, економічними та екологічними параметрами функціонування регіону протягом певного періоду, які порушують нормальний перебіг економічних процесів у країні та перешкоджають стабільному розвитку, породжуючи проблемні території [1].

Саме порушення гармонії та збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів й виникнення міжрегіональних протиріч за вихідними та результуючими показниками зумовлюють визначення основних проблем інвестиційного забезпечення розвитку інфраструктури регіонів - пошуку інвестиційних джерел, формування схем їх залучення та механізмів інвестування, які б забезпечили достатній обсяг фінансових ресурсів на довготерміновій основі. В умовах дефіциту бюджетних коштів джерелами інвестиційних ресурсів для розвитку інфраструктурного комплексу регіонів можуть бути позабюджетні джерела, банківське кредитування, лізинг тощо. Важливим резервом є залучення коштів дрібних інвесторів, як вітчизняних, так й іноземних, які б збільшували прибутковість капіталовкладень в інфраструктуру та підвищували інвестиційну привабливість регіону.

Необхідно відмітити, що найважливіші проблеми реалізації регіональної структурної політики - це деформація структури регіонального капіталу та умов його відтворення. Дані проблеми безпосередньо впливають на привабливість регіону як відповідне соціально-економічне середовище прийнятне для процесів забезпечення розвитку території, зокрема: орієнтація одночасно на велику кількість моделей економічного розвитку та структурних реформ, що призводить до надмірного розпорощення ресурсів і нечіткості стратегічного та оперативного менеджменту на регіональному рівні; слабка взаємодія між регіональними органами влади та самоврядування, бізнесом, державою та громадськістю у вирішенні економічних проблем; надмірна кількість бар'єрів для залучення стратегічних інвестицій у регіон [2, с. 255].

Від так, ефективні напрями зниження рівня асиметричності інвестиційного забезпечення інфраструктурного розвитку регіонів повинні бути спрямовані на: удосконалення територіальної організації та територіальної структури регіонально-просторових систем; підвищення ролі регіональної ренти в бюджетних ресурсах розвитку територій; сприяння міжрегіональному, формування єврорегіонів, територіальних міждержавних кластерів, зон зі спеціальним режимом економічного функціонування; зміцнення ролі центрів (полісів) міжрегіонального розвитку, формування на їх базі регіональних і локальних просторових систем; посилення міжрегіональної інтеграції як регулюючої функції зменшення відсталості регіонів на основі формування цілісних виробничо-збутових міжрегіональних комплексів; комплексний і збалансований розвиток територій на базі пріоритетів модернізації інфраструктури регіонального розвитку для підвищення інвестиційної привабливості

[3]; забезпечення комплексного і збалансованого розвитку усіх районів та регіонів країни на основі раціонального використання конкретних умов і наявних трудових, земельних, водних, енергетичних та інших природних ресурсів; усунення дисбалансу у розвитку окремих територій та забезпечення вирівнювання рівнів їх соціально-економічного розвитку; формування інституційного середовища, яке б сприяло гармонізації загальнодержавних і регіональних інтересів [4, с. 27].

Слід також відзначити, що асиметрії інвестиційного забезпечення інфраструктурного розвитку виникають між регіонами, які мають різний рівень розвитку і характеризуються різною віддаленістю значень показників соціально-економічного стану території від певного стандарту чи середнього показника за регіонами. Структурованість та рівень розвитку інфраструктурного комплексу регіонів залежать від обсягів інвестування, і зокрема від державних інвестицій, розміри яких визначають темпи зростання валового регіонального продукту, обсяги реалізованої промислової продукції, чисельність зайнятого населення, величину експорту, обсяги виконаних будівельних робіт, оборот роздрібною торгівлі, величину доходів населення тощо. Отже, регіони з добре розвинутою інфраструктурою, порівняно із регіонами зі слабкою інфраструктурою, мають вищі показники інвестиційної привабливості та соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Вахович, І. М. Теоретичні засади дослідження територіальних асиметрій сталого розвитку [Текст] / І. М. Вахович, О. Є. Табалова // Економічний форум. – 2012. – № 4. – С. 129–141.
2. Регіональна структурна політика: сучасні тенденції та нові виклики : монографія / [наук. ред. С. Л. Шульц] ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2016. – 328 с.
3. Жовтяк, Г. А. Оцінювання просторової асиметрії розміщення продуктивних сил в економіці регіону [Текст] / Г. А. Жовтяк // Ефективна економіка. – 2015. – № 9.
4. Табалова, О. Є. Передумови виникнення регіональних асиметрій сталого розвитку в Україні [Текст] / О. Є. Табалова // Фінансовий простір. – 2012. – № 3 (7). – С. 26–30.